

Acht acupunctuurpunten voor maatschappelijke transformatie

Omdat we deze week de bodem van de U onderzoeken, wil ik een moment stilstaan bij de relatie tussen de twee belangrijkste raamwerken, die het fundament vormen van de reis die we in het U.Lab maken en in deze MOOC (Massive Open Online Course); het raamwerk van het ijsbergmodel van de huidige werkelijkheid en het raamwerk van het U-proces.

Het ijsbergmodel maakt vooral duidelijk wat er op dit moment in de wereld gebeurt. Het stelt de vraag: wat zijn de diepere systemische krachten die ervoor zorgen dat we collectief resultaten blijven genereren die individueel niemand wil.

Een van de meest vruchtbare gesprekken die ik had om dit diepere domein van systemische krachten te onderzoeken was met Peter Senge, de schrijver van het boek *De Vijfde Discipline*, kort nadat ik ging werken bij het MIT (het MIT Learning Center).

Peter deelde over een gesprek dat hij had gehad met Master Nan, die in zijn onderwijs Confucianisme, Boeddhisme en Taoïsme integreerde. Peter had hem een vraag gesteld met betrekking tot de ecologische en de sociaal-economische crisis. Master Nan had zijn hoofd geschud. Hij had gezegd dat er in de wereld slechts 1 issue werkelijk belangrijk is en dat gaat over de integratie van materie en geest (mind and matter).

Toen ik dat hoorde, kon ik plotseling onze sociale werkelijkheid en de issues die zich aandienen vanuit een diepere laag waarnemen. Vanuit een niveau waarin de vraag opkomt, wat betekent het als alles wat we waarnemen een functie is van een systemisch ontkoppeling op een veel diepere laag?

En wat is die systemische ontkoppeling waaraan Meester Nan refereert in termen van materie en geest. We moeten dat op het gebied van de maatschappelijke werkelijkheid echt onderzoeken. Die vraag was indertijd een trigger en is de basis voor zowel het ijsbergmodel als theorie U.

Toen ik dit wat meer begon te onderzoeken, ontdekte ik, net als jullie nu, dat er niet 1 maar meerdere ontkoppelingen of verbroken verbindingen, zijn die echt belangrijk zijn en er werkelijk toe doen in termen van problemen of symptomen die we waarnemen.

Ik zal er daarom een aantal benoemen.

De structurele ontkoppeling van de eindige bronnen die we op aarde tot onze beschikking hebben en het paradigma van de oneindige groei.

De ontkoppeling van de mensen die veel bezitten en mensen die niets bezitten. Tussen de financiële en echte economie.

De ontkoppeling van waar research en development, de technologie, op gericht is en wat de werkelijke behoeften van de maatschappij zijn. Zoals heel duidelijk verscheen in de film *Fire and the Blood*.

De structurele ontkoppeling van waar de echte problemen zitten en waar de technologie en middelen daadwerkelijk naar toe gaan.

De ontkoppeling van systemisch leiderschap dat we op dit moment hebben en de uitdagingen waar we mee te maken hebben. De ontkoppeling van het Bruto Binnenlands Product (BBP) aan de ene kant en het welzijn aan de andere kant in de meest ontwikkelde economieën.

In de meeste zogenaamd ontwikkelde landen, vertaalt meer BBP zich niet in meer welzijn. We produceren en consumeren dus meer, maar we worden er niet gelukkiger door. Ons welzijn is niet langer verbonden met een toenemende output.

De issues van de overheden en de issues die te maken hebben met eigendom worden in hoofdstuk 2 van het boek Leiden vanuit de Toekomst behandeld en ook op de website in het materiaal bij week 1.

Maar de echte vraag is: wat ligt er werkelijk aan ten grondslag? Wat is de drijvende kracht achter al deze verbroken verbindingen? Vanuit het gezichtspunt van het ijsbergmodel is dat het 'denken'. Het is de kwaliteit van het economisch denken. En als we dan naar het huidige paradigma kijken van waaruit het economisch denken plaats vindt, wat is dan de blinde vlek van dit paradigma?

De blinde vlek is bewustzijn (los van externe invloeden).

De huidige economische theorie veronderstelt dat we handelen vanuit een ego-systeem bewustzijn. We zien echter dat als het bewustzijn van degenen die handelen verschuift, dat dan ook de patronen in relaties en in de samenwerking verschuiven. We zien dan ook dat het patroon van de resultaten waar een systeem voor staat verschuift.

Dat is het type economische theorie dat we nog niet hebben ontwikkeld en waarvan ik denk dat het deel uitmaakt van de kern van de ontwikkeling waarmee een veel meer kernachtige respons ontwikkeld kan worden op de huidige wereldwijde crisis.

Om de uitdagingen vanuit die diepere laag aan te kunnen moeten we de belangrijkste categorieën van ons economisch denken heroverwegen. Nu resulteert het huidige versleten paradigma in een manier van denken waarbij natuur als handelswaar beschouwd wordt, die we kunnen kopen, gebruiken en dan weer kunnen weggooien. Het opnieuw vormgeven aan ons economisch denken kan leiden tot een ecosysteem benadering waarbij we de aarde met elkaar cultiveren en in een betere staat dan we haar aantreffen, overdragen aan de volgende generatie.

1. We moeten arbeid vanuit banen omvormen tot iets waarmee onze diepere capaciteiten worden aangesproken om sociaal en zakelijk ondernemerschap te activeren.
2. We moeten ons denken over geld heroverwegen van een aftreksel van financieel kapitaal naar intentioneel kapitaal dat gericht op het herscheppen van cultureel, sociaal en ecologisch goed.
3. We moeten de technologie heroverwegen vanuit het alleen maar gericht zijn op het systeem en het optimaliseren van het systeem naar, zoals Jeremy Rifkin het beschrijft in zijn Derde Industriële Revolutie, het gericht zijn op het ecosysteem, meer mens-gericht. Dat zal ons helpen bij het activeren en realiseren van grotere creatieve capaciteiten die we als individuen en gemeenschappen bezitten.
4. We moeten ons beeld van leiderschap heroverwegen van heldhaftige individuen naar het cultiveren van de collectieve capaciteit om met elkaar waar te nemen en de toekomst opnieuw te kunnen scheppen.
5. We moeten consumptie heroverwegen van het oude paradigma van consumentisme naar het gezamenlijk bewust consumeren.
6. We moeten de vooruitgang en het meten daarvan in Bruto Binnenlands Product heroverwegen en ons meer richten op de vooruitgang gemeten in termen van welzijn en geluk.
7. We moeten de overheid heroverwegen vanuit de oude vormen van overheid waarin hiërarchie en competitie een grote rol speelt naar het organiseren

rondom het collectieve belang, waar een diversiteit van stakeholders samenkomt en samenwerkt op een manier die recht doet aan het resultaat dat deze stakeholders samen willen bereiken.

8. En tot slot, moeten we het eigendom heroverwegen vanuit het idee dat het slechts om publiek en privaat eigendom zou gaan naar het creëren van een derde categorie die uitgaat van gemeenschappelijk eigendomsrechten op dat wat ons beschermt en volgende generaties behoedt; gericht op de belangen van de volgende generatie.

Dus laat me nog eens samenvatten wat ik hier heb zitten doen.

Allereerst zullen we de diepere systemische ontkoppelingen moeten onderzoeken, willen we de uitdagingen van deze tijd tegemoet kunnen treden.

Ten tweede zullen we, om de acht systemische ontkoppelingen tegemoet te treden, de diepere drijvende krachten moeten onderzoeken die ervoor zorgen dat we het blijven herhalen.

Dat leidt ons naar het derde punt, het opnieuw nadenken over de belangrijkste categorieën van economisch denken; vanuit het huidige denken, dat ten grondslag ligt aan de 8 systemische ontkoppelingen, vanuit de huidige hoofdstroom van economisch denken dat is gebaseerd op het ego-systeem naar een uitgebreid raamwerk van economisch denken dat het niveau van ecoysteem-bewustzijn in zich opneemt en dat daardoor de huidige blinde vlek in het economisch denken kan duiden. Die blinde vlek gaat over bewustzijn, omdat op het moment dat je het bewustzijn kan veranderen van ego naar eco, de wetten van economisch gedrag een andere vorm krijgen, verschuiven van de ene staat van zijn naar een andere. Wij geloven dat de enige manier om fundamenteel de belangrijkste kwesties aan te pakken o.a. van ons vereist dat we ons bewustzijn van waaruit we opereren moeten verschuiven van ego naar eco. Waarmee de volgende vraag centraal komt te staan; wat is de sociale technologie die ons daarbij helpt?

Wat is het proces dat ons in staat stelt om vanuit een gegeven stakeholdersysteem van ego naar eco te bewegen?

Wij denken dat dat een reis van ons vraagt. Dat vraagt van ons om in hun schoenen te gaan staan en om elkaars perspectief te ervaren. Dat helpt om hen te verbinden met een diepere laag van weten en om nieuwe ideeën te onderzoeken door het te gaan doen.

Sprekend vanuit de ervaring in vele processen, is dit wat er in essentie gebeurt in deze processen. Het verschuift de mindset van het systeem waarnemen als buitenstaander naar het systeem waarnemen als een systeem waar ik deel van uit maak en waarin ik een rol speel als deel van het geheel. Door mijzelf en mijn bijdrage aan het geheel als deel van het systeem te zien, breidt het zicht van anderen zich uit.

Wat ik hier werkelijk wil zeggen, is dat in de kern van de scheiding tussen materie en geest die we in bijna alle sociale en sociaal-economische systemen tegen komen, die verschuiving in bewustzijn belangrijk is.

Om vandaag de dag in de sociale wereld materie en geest weer te integreren, vereist van ons die verschuiving: het systeem van buitenaf waarnemen naar mijzelf als deel van het geheel zien.

Wat dat werkelijk betekent is dat er in dit proces het co-sensingdeel is en er het deel is waarin je het nieuwe de wereld in wilt brengen. Maar daartussen is een gebied van 'nietsheid'.

Bij die 'nietsheid' is het proces onderbroken. Daar moeten we de twee basisvragen onderzoeken die deze week centraal staan:

- wie is mijn Zelf?
- wat is mijn Werk?

Deze week verkennen we die vragen als individuen. Maar als we het willen toepassen in de context van het ijsbergmodel en in de context van het transformeren van het kapitalisme dan moeten we dit gesprek als gemeenschap voeren.

We moeten ons afvragen wat werkelijk de toekomst is die we willen creëren als maatschappij en als gemeenschap.
En wat is de rol van organisaties om die toekomst een stap dichterbij te brengen.

De titel van dit lab is, Transformatie van Organisatie, Maatschappij en Individu.
Waarom moeten we, om organisaties en de maatschappij naar 4.0 te transformeren, onszelf transformeren?

Dat heeft te maken met de capaciteit om het perspectief om te keren en met het ontwikkelen van een nieuwe kwaliteit in de relatie die we als stakeholders met elkaar hebben. Waarbij ik me open en in staat ben om het welzijn en de belangen van de andere stakeholders in het systeem te internaliseren. Waarbij we een ondersteunende omgeving creëren voor een nieuw soort initiatieven die, wanneer ze eenmaal gaande zijn, ons helpen om een nieuwe kwaliteit van ondernemerschap te ontwikkelen die de bloei en het welzijn van niet alleen de enkeling maar van ons allemaal creëert.